

чи дві фази виробничого процесу. Це пов'язано з посиленням спеціалізації виробництва, зокрема в машинобудуванні.

Виокремлення різноманітних класифікаційних ознак технологічних процесів показує прикладну цінність класифікації технологічних процесів машинобудівних підприємств, насамперед, для подальшого дослідження щодо установа особливостей контролю за цими процесами. Ця класифікація має теоретичну та практичну цінність, оскільки вона слугує вихідною базою для визначення факторів, які визначатимуть контроль технологічних процесів, для кількісного оцінювання таких процесів, формування висновків щодо рівня витрат та факторів їх зниження, а, отже, конкурентоспроможності продукції підприємства.

Список використаних джерел:

1. Василенко В.О. Теорія та практика розробки управлінських рішень: Навчальний посібник Видання 2-ге, виправлене та доповнене. – Київ: ЦУЛ, 2005. – 422 с.
2. Бондар І.Ю. Управління витратами виробництва та собівартістю продукції: навч. посіб. / І. Ю. Бондар, В. І. Пахомов. – К.: [б.в.], 2000. – 64 с
3. Держкомстат, джерело доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Дубровська Г. М., Ткаченко А. П. Системи сучасних технологій. — К.: Центр навч. літ., 2004.
5. Міренський І.Г. Основи технології машинобудування. Навчальний посібник. – Харків: ХНАМГ, 2007. – 275 с.

*Бенько Ліля,
студентка групи РКзм-51*

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Ринкові умови господарювання передбачають посилення контролю як за оборотними активами так і за зобов'язаннями підприємства.

Структура оборотних активів свідчить про необхідність контролювання результативної економічної інформації стосовно дебіторської заборгованості, оскільки її частка протягом останніх років склала 64 % [1, с. 46]. Зниженню негативного впливу дебіторської заборгованості на фінансовий стан підприємства та поживлення процесу залучення зовнішніх джерел фінансування сприятимуть організація контролю за своєчасним проведенням розрахунків за боргами та ефективні управлінські рішення, прийняті за результатами аналізу структури дебіторської заборгованості.

Контроль за розмірами дебіторської заборгованості є запорукою забезпечення стійкої платоспроможності підприємства.

Контроль – процес вимірювання результатів господарської діяльності, фактично отриманих за певний проміжок часу, їх зіставлення із плановими та коригування показників, які підлягали оцінюванню.

Основною метою контролю є перевірка, яка вимагає розробки специфічних носіїв контрольної інформації. Контрольна інформація є переліком даних, які містяться в законах, нормативних актах, кошторисах, квотах, планах, фактично зафіксованих характеристиках господарських фактів та процесів підприємства. Її відбір залежить від мети контролю.

Організація контролю охоплює три основні етапи (візьмемо класичний варіант): підготовчий, процедурний (основний), завершальний.

Підготовчий включає такий комплекс робіт з організації контролю дебіторської заборгованості:

Кожне завдання відповідно до мети контролю формують у межах відповідного структурного підрозділу (наприклад дебіторської заборгованості, кредиторської заборгованості тощо). З метою ефективного відбору даних при перевірці формують програму проведення контролю дебіторської (кредиторської) заборгованості.

Рис. 1. Підготовчий етап контролю.

Необхідним елементом програми перевірки є визначення виконавців проведення контролю, враховуючи, що його технологія охоплює не лише економічні служби підприємства. Саме тому у плані програми перевірки вказують різних виконавців та складають перелік функціональних обов'язків залежно від специфіки об'єкта перевірки.

Програму робіт із проведення контролю дебіторської заборгованості складають з врахуванням її видів (довгострокова та поточна), форм погашення (монетарна, немонетарна) та умов (способів) її виникнення (запланована або незапланована). Крім того, на формування програми проведення контролю впливає організація внутрішньогосподарських, орендних, кооперативних, акціонерних відносин. Перелік контрольної інформації може бути достатньо великим, оскільки до нього входять також нормативні, планові, фактичні дані. Проте в контролі використовують не лише вихідні дані, які надійшли ззовні, а й ті, які створено в процесі контролю.

При проведенні контролю використовують різні за характером натуральні та вартісні дані й показники. Відбір контрольної інформації на підготовчому етапі систематизують у таблицю 1.

Вимірювання контрольної інформації відбувається з використанням натуральних і вартісних показників у днях та гривнях.

Контролер повинен перевіряти джерела інформації з врахуванням структури дебіторів, способів оцінювання їх платоспроможності та термінів погашення ними боргу.

Процедурний етап охоплює такий комплекс робіт:

- вибір технічних і методичних прийомів контролю, узгодження показників;
- побудова контрольних і розрахункових таблиць, діаграм, графіків;
- виконання методичних і технічних прийомів (контрольних розрахунків);
- систематизація результатів обробки та визначення причин відхилень;
- визначення ступеня відповідальності за відхилення.

Контрольна інформація процедурного етапу має характеризувати різні відхилення від заданих параметрів і виявляти причино-наслідкові зв'язки. Для цього визначають не лише економічні дані, а й місця (точки) контролю, тобто операції господарської діяльності, які дають змогу з'ясувати, де саме прийнято неправильне рішення, порушено закон або інший нормативний акт (рекомендацію), та охарактеризувати сутність господарського факту-явища або процесу.

Складність роботи на процедурному етапі щодо вибору контрольної інформації полягає в тому, що крім вихідних даних до контрольного процесу даних залучають також дані, які формують під час самого контрольного процесу.

З метою досягнення мети контролю необхідно розробити специфічні носії контрольної інформації, представниками якої можуть бути таблиці (в них систематизують результати перевірки, виявляють ступінь порушення, відображають обсяги робіт, необхідні для організації контрольної роботи на підприємстві). Структура таблиці повинна бути максимально простою,

з метою уникнення нагромаджувальної кількості різного роду показників. Одночасно форма та зміст таблиць мають відповідати вимогам щодо повноти відображення методів контролю та унаочнювати характер виявлених порушень, відхилень від норм (кошторису), що були встановлені під час перевірки.

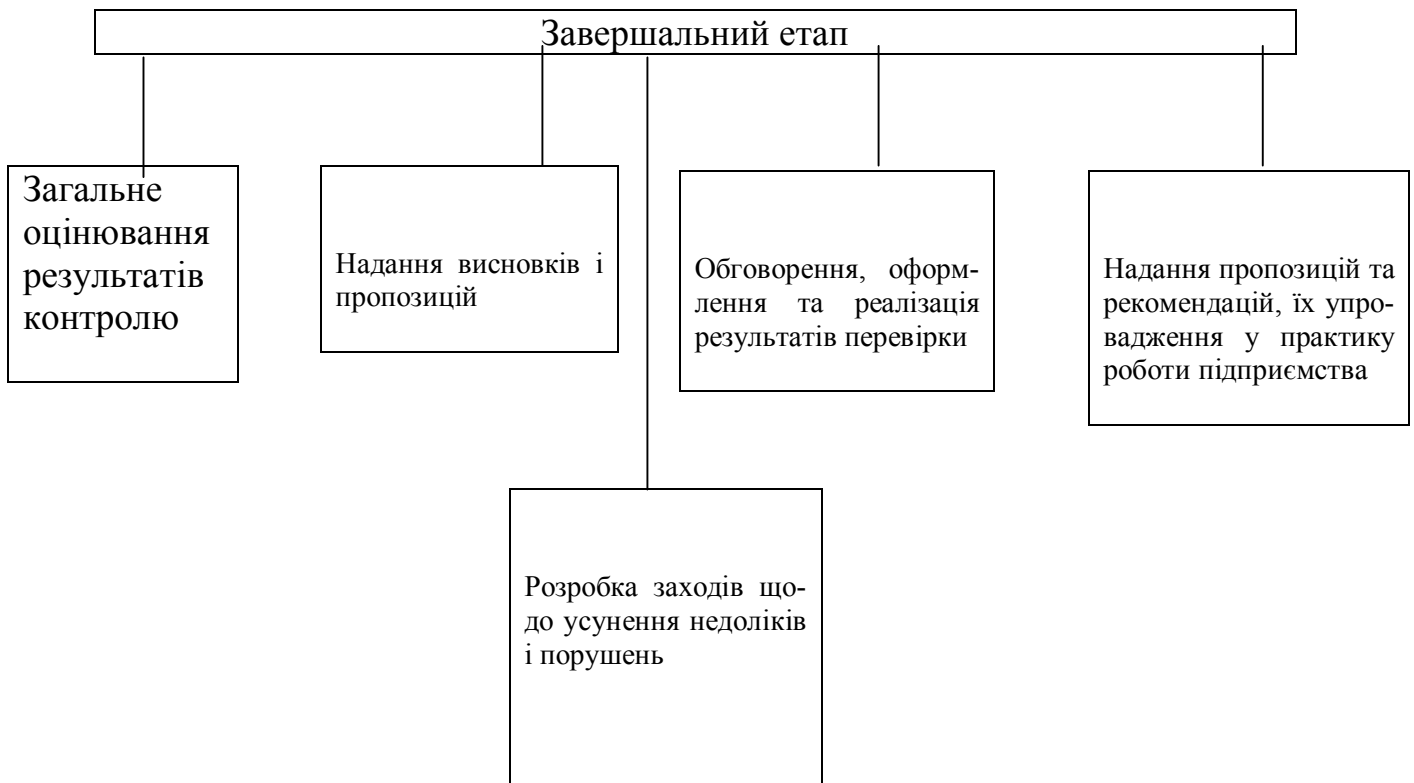
Таблиця 1

Контрольні процедури обліку дебіторської заборгованості [1, с.49]

№ з/п	Контрольна інформація	Для чого потрібна інформація	Методика отримання або спосіб контролю	Джерело контролю
1.	Своєчасність надходження оплати за товар	Для перевірки своєчасності погашення дебіторської заборгованості та форми розрахунку	Звірка даних первинних документів з даними реєстрів бухгалтерського обліку (Відомість 1.1 та 1.2)	Виписка банку, видатковий касовий ордер, договори, акти
2.	Визначення суми виданої під звіт	Для перевірки правильності розрахунку обсягу дебіторської заборгованості з підзвітними особами	Метод нормативної перевірки	Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт; документи, що підтверджують витрати на відрядження, чеки
3.	Визначення сум, які підлягають поверненню підзвітним особам	Для перевірки правомірності видачі сум і документального підтвердження таких витрат	Документальна перевірка даних і наявності документів, що підтверджують достовірність витрат	Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, чеки

Завершальний етап включає такий комплекс робіт (рис. 2).

Завершальним етапом контролю дебіторської заборгованості є оформлення результатів контролю залежно від мети, об'єктів, форм, методів та інших ознак.

Рис. 2. Завершальний етап організації контролю дебіторської заборгованості

Основні форми відображення та носії підсумкової контрольної інформації містять:

- безтекстові рисунки, таблиці, схеми, креслення, таблиці, графіки (машинограми, паперові носії тощо);
- текстові таблиці описового характеру – акти перевірки, оцінні й експертні висновки.

Метою контрольної обробки є визначення відхилень від заданих параметрів, виявлення їх причини, винних у встановлених відхиленнях.

На кожному етапі контролю використовують окремі форми та носії інформації. Так на підготовчому етапі – це нормативні акти. Кошториси, фактичні облікові дані; на процедурному етапі – розрахункові контрольні таблиці; на завершальному етапі – контрольний висновок, експертна оцінка, акти та інші форми.

Перелік порушень, які найчастіше можна виявити під час застосування контрольних процедур дебіторської заборгованості наведено на рис. 3.

Можливі порушення в обліку дебіторської заборгованості (П(С)БО 10)

Не визнання дебіторської заборгованості при визнанні доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Відображення доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без одночасного визначення доходу від реалізації (п.6)

Віднесення дебіторської заборгованості, що виникає в ході нормального операційного циклу, або заборгованості, термін погашення якої менше 12 місяців, з дати балансу (звіту про фінансовий стан), до довгострокової (п. 4)

Відображення довгострокової дебіторської заборгованості за теперішньою вартістю, на яку не нараховуються відсотки (п.12)

Резерв сумнівних боргів не нараховується для поточної дебіторської заборгованості за продукцію (товари, роботи, послуги) (п. 7)

Резерв сумнівних боргів нараховується на інші види дебіторської заборгованості, крім поточної, яка виникла внаслідок реалізації (п. 7)

Резерв нараховується на всю поточну дебіторську заборгованість, при цьому коефіцієнт визначається виходячи з сумнівної дебіторської заборгованості (п.9)

Безпідставне віднесення дебіторської заборгованості до сумнівної (п.4)

За наявності резерву сумнівних боргів списання дебіторської заборгованості за продукцію (товари, роботи, послуги) здійснюється не за рахунок резерву сумнівних боргів (п.11)

Безпідставне віднесення дебіторської заборгованості до складу безнадійної (п.14)

Рис. 3. Орієнтовний перелік порушень в обліку дебіторської заборгованості

Так, відхилення та порушення, виявленні під час перевірки, мають слугувати для формування необхідних висновків.

Список використаної літератури:

1. Городянська Л. Організація контролю дебіторської заборгованості на підприємстві / Л. Городянська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. - № 5. – С. 46 – 53.
2. Лучко О. Визначення оптимального розміру дебіторської заборгованості /О. Лучко// Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 1. – С. 22-32.
3. П(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”// [Електронний ресурс]-режим доступу:<http://zakon.rada.gov.ua>

*Бережінська Ольга,
студентка групи РКзм-51*

ЗМІНИ В НАЦІОНАЛЬНИХ СТАНДАРТАХ ТА ЇХ ПОЗИТИВНИЙ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ЦІННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ КОНТРОЛЮ

В сучасних умовах господарювання процес адаптації фінансової звітності, відповідно до вимог міжнародних стандартів, має велике значення для розвитку нового за формою і змістом українського контролю. При цьому, наближення національних стандартів системи обліку до норм міжнародних стандартів, її вирішення дасть змогу спростити процедуру адміністрування податків, підвищити якість прогнозування податкових надходжень, встановити прозорі правила оподаткування.

Проблема гармонізації української системи обліку до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності є і залишиться предметом досліджень в реальному часі провідних вчених-економістів.

Інформацію готують на основі даних системи обліку (фінансового, управлінського і стратегічного. Таке розуміння вперше було представлено відомим українським вченим М.С. Пушкарем). Підприємства зобов'язані складати звітність на завершальному етапі облікового процесу для зовнішніх і внутрішніх користувачів.

Метою складання фінансової звітності є подання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства, для прийняття ними рішень щодо придбання, продажу та володіння цінними паперами, участі в капіталі підприємства, оцінювання якості управління та здатності своєчасно